

VIĻAKAS BIBLIOTĒKAS

**PĀRSKATS PAR DARBU
2024. GADĀ**

SATURA RĀDĪTĀJS

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	3
2. Finansiālais nodrošinājums.....	3
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	4
4. Personāls.....	4
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	5
6. Krājums	8
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	11
8. Novadpētniecība	13
9. Projekti.....	16
10. Publicitāte.....	16
11. Sadarbības tīkla raksturojums	18
Pielikumi	

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

• Īss situācijas apraksts

Veiksmīgākie 2024. gada notikumi Viļakas bibliotēkas darbībā:

- Literātu biedrības “Viļakas Pegazs” 15 gadu jubilejas svinības “Vārda ceļojums 15 gados”. S. Mežābeles grāmatas “Te tu ARĪ esi” atvēršana. (16. lpp.).
 - Lasītāju klubiņa “Mantinieces” dalībnieču tematiskas tikšanās. (17. lpp.)
 - Dzejas dienu pasākums „Dzeja dejo cauri gadalaikiem” (17. lpp.)
 - Viļņa Reguta foto izstāde „Nezaudē spēju brīnīties!” un tikšanās ar autoru (14. lpp.)
- Pasākumu kopsavilkums tabulā – 3. pielikumā.

Kopš 2012. gada 1. janvāra bibliotēkas adrese ir Tautas ielā 6, Viļaka.

Plašsaziņas līdzekļos bibliotēka atpazīstama pēc iestādes logo un mājas lapas:

<http://bibliotekas.lv/vilaka/>.

Tabula “Bibliotēku sadarbības modelis”

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	X
Decentralizēts	
Jaukta tipa	

Izmaiņas bibliotēkas darbībā pārskata periodā bija saistītas ar 4 darba dienu nedēļas ieviešanu laika posmā no 2024. gada 1. jūnija līdz 31. decembrim. Šīs izmaiņas nenoliedzami ietekmēja bibliotēkas apmeklējuma un izsnieguma samazināšanos. Ir lietotāji, kuri labprāt apmeklē bibliotēku piektdienās, lai paņemtu lasāmvielu brīvdienām.

Bibliotēkas akreditācija pārskata periodā nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

Finansējums nodrošina galvenokārt bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu. Pašvaldības finansējums, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, nedaudz mainījies – par 50 EUR samazinājies finansējums grāmatu iegādei. Darbinieku atalgojumu skatīt Balvu Centrālās bibliotēkas pārskatā.

Tabula “Bibliotēkas izdevumi”

	2022	2023	2024
Izdevumi kopā (EUR)			
Darbinieku atalgojums (bruto)			
Krājuma komplektēšana	2500	2500	2450

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Pārskata periodā nav bijusi nepieciešamība veikt ēkas būvniecību, rekonstrukciju, nozīmīgus remontdarbus.

Tabula “Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums”

	Darbiniekiem (skaits)	Lietotājiem (skaits)	Iegādes gads
Datori	4	6	2014., 2018.
Multifunkcionālās iekārtas	3	3	2012., 2021.
Printeri	1		2018.
Procesors		1	2019.

Bibliotēkā esošo datoru skaits ir pietiekams, jo samazinājusies lietotāju interese izmantot datorus izklaides nolūkos.

Bibliotēkā ir piemērotas telpas un aprīkojums (datori, galda un intelektuālās spēles) pasākumu organizēšanai bērniem un jauniešiem.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

4. Personāls

Viļakas bibliotēkā no 2024. gada sākuma līdz 31. maijam pilna slodze bija vadītājai, bibliotekārei abonementā; 0,65 slodzes lasītavas darbiniecei. Kopā 3 darbinieces (2,65 slodzes). No 1.06.2024. paliek 2 darbinieces – 2 slodzes.

Bibliotēkas vadītāja Rutta Jeromāne – profesionālais maģistra grāds citā jomā un nokārtots profesionālās kvalifikācijas eksāmens, iegūstot kvalifikāciju “Bibliotekārs”, kas atbilst profesionālās kvalifikācijas 3. līmenim. 2024. gada 1. jūnijā R. Jeromāne devās pelnītā atpūtā.

Lasītavas darbiniece Regīna Dūna – 1. līmeņa profesionālā augstākā izglītība citā jomā, pabeigti kursi LNB Mācību centrā - 240 stundu programma „Informācijas un bibliotēku zinību pamati”.

Abonementa darbiniece Sandra Dvinska - 1. līmeņa profesionālā augstākā izglītība citā jomā, pabeigti kursi LNB Mācību centrā - 240 stundu programma „Informācijas un bibliotēku zinību pamati”. No 1.06.2024. S. Dvinska ir bibliotēkas vadītāja.

Profesionālās pilnveides pasākumu apmeklējums – 1. Pielikumā.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji"

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	456	423	371	-7%; -12%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	97	89	65	-8%; -27%
Bibliotēkas apmeklējums	4724	4524	3695	-4%; -18%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	367	393	234	+7%; -40%
Virtuālais apmeklējums	32130	25382	16906	-21%; -33%
Izsniegums kopā	14780	16028	12241	+8%; -24%
<i>t. sk. grāmatas</i>	5415	5263	4123	-3%; -22%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	9365	10210	7763	+9%; -24%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	469	513	202	+9%; -60%
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	37	35	31	-2%; -4%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	53	49	36	-4%; -13%
Iedzīvotāju skaits *	1234	1208	1203	-2%; -0,4%

* <https://www.pmlp.gov.lv/lv/fizisko-personu-registra-statistika-2024gada>

Pamatrādītāju tabulas dati liecina par rādītāju skaitlisku dinamiku. Iedzīvotāju skaits pēc pieejamajiem datiem nav ievērojami mazinājies, taču pārskata periodā samazinājies lietotāju skaits, kas ietekmējis apmeklējumu un izsniegumu. Daudzi iedzīvotāji devušies mūžībā vai neapmeklē bibliotēku sava vecuma dēļ.

Viļakas bibliotēkas lietotāji ir arī tuvāko pagastu iedzīvotāji, līdz ar to bibliotēkārāis aptvērums ir relatīvs lielums, jo iedzīvotāju skaitu grūtu precīzi norādīt. Pārskata periodā bibliotēkā notika 10 pasākumi.

• Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

Palielinoties informācijas tehnoloģiju īpatsvaram mūsu dzīvē, pieaug arī e-pakalpojumu pieprasījums bibliotēkā. Vecāka gada gājuma cilvēkiem tiek sniegta palīdzība e-pastu izveidē un lietošanā, internetbanku un Latvijas valsts portālā pieejamo pakalpojumu izmantošanā. Ir gadījumi, kad pilsētas Klientu apkalpošanas centrs ir slēgts un iedzīvotāji pēc palīdzības vēršas bibliotēkā. Pārskata periodā turpinājām lietotāju autorizācijas procesu, izskaidrojot tā priekšrocības elektroniskā kataloga izmantošanā.

Lietotājiem tika piedāvāta iespēja lasīt grāmatas e-Grāmatu bibliotēkā. Bibliomāta pakalpojuma bibliotēkā nav.

Pārskata periodā netika veikta rakstiska lasītāju aptauja. Ievērojama jaunu lasītāju piesaiste pārskata periodā nav notikusi.

Pārskata periodā bibliotēkā saņemtas grāmatas palielinātā drukā un audiogrāmatas (CD). Lietotāji nav vēlējušies izmantot pielāgoto literatūru.

Tabula “Pielāgotā literatūra bibliotēkas krājumā”

	Skaits
Grāmatas palielinātā drukā	4
Grāmatas vieglajā valodā	
CD	5

Pakalpojumu sniegšanas vieta kā pakalpojums - Viļakas bibliotēkai nav.

- **Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām**

Bibliotēkas telpas un pakalpojumi ir pieejami personām ar īpašām vajadzībām, jo pie bibliotēkas ieejas ir izveidots uzbraucamais celiņš un telpu durvis ir pietiekami platas, lai pa tām varētu iekļūt ar invalīdu ratiņiem. Bibliotēkas darbinieki ir atsaucīgi un pretimnākoši palīdzības sniegšanai šīm personām.

Tiek sniegta palīdzība arī darbā ar datoriem. Bibliotēkas pakalpojumus regulāri izmanto Dienas aprūpes centra un grupu (dzīvokļu) mājas iemītnieki.

- **Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām**

Bibliotēkas lietotājiem palīdzam aizpildīt dokumentu veidlapas un elektroniski nosūtīt vajadzīgajiem dienestiem. Padomus un ieteikumus savai darbībai var saņemt lauksaimnieki. Lasītāju interešu klubiņa “Mantiniieces” dalībniecēm tiek organizētas tematiskas tikšanās.

Janvārī bibliotēkas zālē bija aplūkojama Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra Balvu filiāles dalībnieku darbu izstāde.

Jūnijā bibliotēkā viesojās novadniece Maruta Dārzniece un pastāstīja par veselīga uztura nozīmi, Omega-3 nepietiekamību, Zinzino produktiem.

Dzejas dienu pasākumā “Dzeja dejo cauri gadalaikiem” pulcējās literātu biedrības “Viļakas Pegazs” dalībnieki un dzejas cienītāji.

Vairākkārt tematiskas tikšanās notika interešu klubiņa “Mantinieces” dalībniecēm.

- **Uzziņu un informācijas darbs**

Informācijas darbs saistās ar uzziņu sniegšanu skolu audzēkņiem, darba meklētājiem, senioriem. Avoti uzziņām ir tematiskās mapes, enciklopēdijas, nozaru literatūra, novadpētniecības materiāli.

Noderīgas ir datubāzes: www.periodika.lv, www.letonika.lv, www.zudusilatvija.lv, www.eliterature.lv, www.historia.lv u.c. Pārskata periodā biežāk nācās palīdzēt maznodrošinātajām personām, lai izdrukātu rēķinus un bankas konta pārskatus.

Pārskata periodā abonementā sniegtas 290 uzziņas, lasītavā 269. Elektronisko pakalpojumu kopskaits pārskata periodā ir 772.

- **Bibliotēkas izglītojošā darbība**

Licencētās izglītības programmas bibliotēkā pārskata periodā nav realizētas.

Profesionālu lektoru pieaicināšana saistās ar papildu finansējumu, kura bibliotēkai nebija.

- **Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem**

Bibliotēkā pieejami laikraksti “Vaduguns”, novada informatīvais izdevums “Balvu Novada Ziņas”, dažādi bukleti un informācija valsts institūciju un nevalstisko organizāciju interneta vietnēs.

- **Elektroniskais katalogs kā pakalpojums**

Tabula “BIS ALISE izmantošana”

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Pasūtīts (Web) eksemplāru (2024)
			Cirkulācija	SBA	Komplektē šana	
1	1	1	1	1	-	X

Tabula “Autorizētie lietotāji”

	2022	2023	2024	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	456	423	371	-7%; -12%
Autorizētie lietotāji kopā	155	179	228	+15%; +27%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	24	20	43	-16%; +115%

Viļakas bibliotēkā informatīvajā sistēmā ALISE tiek izmantoti moduļi “Cirkulācija” un “SBA”, bet moduļi “Komplektēšana” varam nolasīt rādītājus. Lietotājiem tiek piedāvāta autorizēšanās iespēja. Pārskata periodā to skaits ievērojami palielinājies, jo lietotāji ir informēti par attiecīgām priekšrocībām.

- **Digitalizācija**

Pārskata periodā materiāli netika digitalizēti.

- **Iekšzemes un starptautiskais SBA**

Starpbibliotēku abonementa iespēju izmantošanu ierobežo fiziskā grāmatu nogādāšana no bibliotēkas uz bibliotēku. Pasūtījuma pieprasītāji paši mēdz ierasties mūsu bibliotēkā vai grāmatas viņiem tiek nogādātas ar personām, kuras dodas uz attiecīgo apdzīvoto vietu.

SSBA pakalpojumi pārskata periodā netika izmantoti.

Tabula “SBA rādītāji”

SBA	2022	2023	2024
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	32	0	69
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	6	11	14
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits		0	9

6. Krājums

- **Krājuma komplektēšanas politika un organizācija**

Krājuma komplektēšanu ietekmē lasītāju viedoklis. Liela interese ir par latviešu autoru darbiem un romāniem, kuros atainoti Latvijas vēstures un mūsdienu notikumi. Skolas vecuma bērniem paredzēto grāmatu īpatsvars nav liels.

Lai apmierinātu lasītāju intereses, cenšamies iegādāties grāmatas arī krievu valodā. Periodiskie izdevumi tiek abonēti dažādām gaumēm un atbilstoši atvēlētajiem finanšu līdzekļiem.

Krājuma komplektēšanas [konceptija](#).

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2022	2023	2024
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	2500	2500	2450
<i>t. sk. grāmatām</i>	1649	1650	1600
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	329	268	217
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	850	850	850
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	2,02	2,07	2,04
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	3357	3077	2922

Bibliotēkas krājums ir pilnībā rekatalogizēts.

Krājuma komplektēšanai tiek izmantots pašvaldības finansējums 2500 EUR (grāmatām – 1600 EUR, periodiskajiem izdevumiem – 850 EUR). Krājumu papildina dāvinājumi 250 EUR vērtībā un bezatlīdzībā nodoti izdevumi par 223 EUR, kopā tas ir par 106 EUR mazāk kā iepriekšējā gadā.

- Krājuma rādītāji**

Jaunieguvumu kopskaits pavisam nedaudz palielinājies, bet jauniegūto grāmatu skaits sarucis. To ietekmē nemitīga grāmatu cenu palielināšanās. Par pašvaldības līdzekļiem iegādātas 146. Grāmatu krājumu papildina arī dāvinājumi (23 grāmatas) un bezatlīdzībā nodotās grāmatas (19 grāmatas, no kurām 13 – LNB publiskais grāmatu iepirkums).

Latviešu oriģinālliteratūras īpatsvars ir 37%. Nozaru literatūrā pirmajā vietā ir medicīna, tālāk lauksaimniecība un sabiedriskās zinātnes.

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2022	2023	2024
Jaunieguvumi kopā	810	755	763
<i>t. sk. grāmatas</i>	258	196	188

<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	98	77	69
<i>t. sk. bērniem</i>	43	29	31
Izslēgtie dokumenti	1503	1048	837
Krājuma kopskaits	16576	16283	16160
Grāmatu krājuma apgrozība	0,41	0,40	0,32
Periodisko izdevumu apgrozība	2,9	3,2	2,4

Samazinājusies grāmatu un periodisko izdevumu apgrozība. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu, mazinājies lietotāju skaits, jau tika minēta bibliotēkas darba dienu skaita samazināšana.

- **Datubāzes**

Uzziņu sistēmu www.letonika.lv izmanto skolēni, skolotāji un bibliotēkas darbinieki. Lietotājiem tika piedāvāta iespēja šo vietni apmeklēt kā bibliotēkas klientiem, piešķirot lietošanas paroli. Pārskata periodā piekļuves sesiju skaits samazinājies. Savukārt palielinājies www.news.lv lietojums. Uz to lietotāji tiek regulāri mudināti.

Bibliotēkas veidoto datu bāzu nav.

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums”

Datubāze	2022	2023	2024
Letonika			
skatījumi			
piekļuves sesiju skaits	37	114	101
lejupielāžu skaits	95	342	187
News	15	65	83

- **Krājuma un datubāzu popularizēšana**

Krājuma popularizēšanai regulāri tiek veidotas dažādas literatūras izstādes – tematiskās, jaunieguvumu, veltītas rakstniekiem un māksliniekiem jubilāriem. Literatūras izstāžu saraksts 2. Pielikumā. Par datubāzēm lietotāji tiek informēti klātienē un ar sociālo mediju starpniecību. Pasākumi datubāzu popularizēšanai nav notikuši.

Par laikā nenodotām grāmatām un periodiskajiem izdevumiem parādniekiem tiek sūtītas ziņas un atgādināts klātienē. Kavējumus izraisa lietotāju dzīvesvietas maiņas gadījumi, neplānota aizbraukšana, bezatbildība.

- **Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības**

Kvalitatīvu, dažādām lietotāju interesēm atbilstošu krājuma komplektēšanu ierobežo finansiālie resursi. Grāmatu cenas nemitīgi pieaug. Nozaru literatūras izdevumi dažreiz interesē šauram lasītāju lokam, tāpēc nav ekonomiski izdevīgi palielināt to īpatsvaru krājumā. Lai krājums būtu pievilcīgs un atjaunināts, iespieddarbi regulāri jānoraksta. Grūti izlemt, vai norakstīt klasiku darbus un biogrāfiskos izdevumus, jo tiem ir nezūdoša vērtība.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

- **Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji**

Bibliotēkā ar bērniem un jauniešiem strādā pieaugušo apkalpošanas nodaļa. Interesi par grāmatu cenšamies veidot jau pirmsskolas izglītības iestādes audzēkņiem. Viņi apciemo bibliotēku no piecu gadu vecuma un turpina to darīt, gatavojoties skolas gaitām.

Skolēni biežāk apmeklē bibliotēku vasaras mēnešos – ir brīvdienas, skolas bibliotēka neapkalpo, bet jālasa ieteicamā literatūra.

- **Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām**

Uzziņu darbs un pakalpojumu piedāvājums atspoguļots 5. nodaļā. Darbā ar bērniem var akcentēt prasmju attīstīšanu pirmsskolas izglītības iestādes audzēkņiem. Viņiem tiek lasītas pasakas vai stāsti par dzīvniekiem, uzdoti jautājumi par dzirdēto tekstu. Bērniem patīk darboties radoši.

- **Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes**

25. aprīlī uz nodarbību bibliotēkā ieradās Viļakas pirmsskolas izglītības iestādes “Namiņš” sagatavošanas grupas “Kāpēcīši” audzēkņi. Bērni noklausījās dažas pasakas, pēc tam kopā ar savu skolotāju un bibliotēkas vadītāju Ruttu analizēja pasaku varoņu rīcību, pamatoja savu viedokli.

Bērniem tika dots uzdevums – pie uzrakstiem: LABAIS, ĻAUNAIS, PRIEKS, BĒDAS novietot atbilstošos attēlus (pasaku varoņus, sejas ar attiecīgām emocijām). Mazie ciemiņi labprāt salika vārdus no dotajiem burtiem.

[Vairāk foto:](#)

Pārskata periodā programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” piedalījās Viļakas PII “Namiņš” bērni. Kopā ar viņiem tika izlasītas 6 grāmatas. Pārrunāts to saturs, analizēta grāmatu varoņu rīcība.

Viļakas vidusskolas bibliotēka atrodas skolas ēkā, tāpēc bērni un jaunieši vairāk izmanto tās pakalpojumus. Lietotāji vecumā līdz 18 gadiem ir 18% no kopējā lietotāju skaita. Ievērojami samazinājies grāmatu izsniegums šai vecuma grupai.

Katru gadu bibliotēkā ir aplūkojamas Viļakas Mūzikas un mākslas skolas audzēkņu darbu izstādes.

- **Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums**

Sadarbības partneri darbā ar bērniem un jauniešiem:

- ✓ Viļakas pirmsskolas izglītības iestāde – audzēkņi kopā ar audzinātājām apmeklē bibliotēku, piedalās aktivitātēs, iesaistās lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”.
- ✓ Viļakas vidusskola – audzēkņi. Sadarbība ar attiecīgo klašu audzinātājām.
- ✓ Viļakas Mūzikas un mākslas skola – audzēkņu darbu izstādes bibliotēkā.
- ✓ Viļakas vidusskolas bibliotēkas vadītāja – sadarbība Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas pasākumos. Konsultācijas profesionālos jautājumos.

- **Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā**

Darbā ar bērniem un jauniešiem profesionālā pilnveide bibliotēkas darbiniekiem notiek LNB organizētajos tiešsaistes semināros par lasīšanas veicināšanas aktivitāšu organizēšanu un citiem notikumiem šajā jomā.

- **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi**

Jauniešus neaizrauj grāmatu lasīšana, jo tas prasa laiku un pacietību, bet mobilajās ierīcēs atbilde vai informācija iegūstama ātri un bez lielas piepūles. Viņi necenšas izvērtēt informācijas kvalitāti un pareizību, grāmata vairs nešķiet vērtība. Viļakas gadījumā - pilsētas bibliotēka atrodas samērā tālu no skolas. Mācību stundu laikā bibliotēkas pasākumus organizēt nebūtu korekti.

8. Novadpētniecība

- **Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes**

Bibliotēka veido novadpētniecības materiālu krājumu par novada vēsturi, tradīcijām, ievērojamu novadnieku biogrāfijām un kultūrvēsturiskiem objektiem.

Lietotāji var saņemt uzziņas bibliotēkā, telefoniski vai elektroniski, par viņus interesējošiem materiāliem, ja tādi ir mūsu rīcībā. Bibliotēkas lasītavā tiek veidotas izstādes par novadniekiem, notikumiem, kurās lietotāji reizēm atpazīst laikabiedrus un var sniegt papildu informāciju. Atbilstoši pieprasījumam, informāciju palīdzam meklēt www.zudusilatvija.lv. Krājumu papildināšanai un novadpētniecības informācijas iegūšanai regulāri izmantojam Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas periodisko izdevumu krātuvi www.periodika.lv, Latvijas Valsts vēstures arhīva virtuālās datubāzes www.raduraksti.lv.

- **Novadpētniecības krājums**

Novadpētniecības krājumu veido grāmatas par novadu un novadniekiem, periodiskie izdevumi, elektroniskie resursi, audiovizuālie (video, audio materiāli), npublicēti

materiāli, rokraksti, fotogrāfijas, foto albumi, mutvārdu liecības, tematiskās mapes (kopijas un izdrukas no elektroniskajiem resursiem, kopijas no grāmatām, periodikas).

Materiāli no periodiskajiem izdevumiem ir pieejami novadpētniecības datu bāzē https://balvi.biblioteka.lv/Alise4_5/sys/sysLogin.aspx. Lasītavā atsevišķā plauktā izvietoti vietējo literātu - novadnieku darbi.

Viļakas literātes Ilzes Keišas darbi latgaliešu valodā regulāri tiek publicēti Latgales literatūras almanahā “Olūts” un “Tāvu zemes kalendārā”.

Pārskata periodā dokumenti un attēli netika digitalizēti. Kopējais digitalizēto attēlu skaits – 675. Bibliotēkā ir novadpētniecības tematiskās mapes. Tajās ir materiāli par konkrētiem novadniekiem – literātiem, kultūras un mākslas darbiniekiem, sportistiem, vēsturiskām personībām. Lasītavā pieejams Balvu novada pašvaldības informatīvais izdevums “Balvu Novada Ziņas”, Ziemeļlatgales reģiona laikraksts „Vaduguns”.

- **Novadpētniecības darba popularizēšana**

Izstādes par ievērojamu novadnieku dzīves gājumu un ieguldījumu ir galvenais lasītavas izstāžu temats. Pārskata periodā izveidotas 17, tabula 14. lpp. Ir atsevišķs plaukts ar novadnieku grāmatām un publikācijām, kā arī materiāli par viņiem. Par tradīciju kļuvusi novadnieku godināšana jubilejas reizēs bibliotēkas mājaslapā un Facebook bibliotēkas lapā.

Septembrī bibliotēkas zālē apmeklētājus priecēja Viļņa Reguta foto izstāde „Nezaudē spēju brīnīties!”

1.oktobrī lasītāju klubiņa „Mantinieces” dalībnieces pulcējās uztikšanos ar izstādes autoru, Latvijas apceļotāju V. Regutu.

[Vairāk foto:](#)

Tabula “Novadpētniecības izstādes lasītavā 2024. gadā”

1.	„Gribam dzīvot brīvā Latvijā!” – 1991. g. janvāra barikāžu atcerei
2.	„Ticība Dievam ir ceļš uz dzīvību”, priesterim Pēterim Vilcānam - 95
3.	Pirms 195 gadiem nodibināts Viļakas miests (1829.g.)

4.	Triju zvaigžņu ordenim -100
5.	„Sarkanā terora upuru ceļš” – 1949.g. 25. marta notikumu piemiņai - 75 gadi
6.	„Caur Lieldienu gaismu no jauna dāvāts tiek cerību rīts...” 31. martā - Lieldienas
7.	„Maija dziedājumi - Latgales kultūras kanons”
8.	“Svešums mūs nesalauza”. 14. jūnijs - latviešu tautas sāpju un asaru diena.
9.	Viļakas vēstures muzejam - 20
10.	„Mūžīgais dzīves spilgtā krāsainībā autora gleznās.” Valdim Bušam - 100
11.	„Brīvību nevar izlūgties, brīvība jāaudzē sevī...” (A. Rancāne) Baltijas ceļam - 35
12.	„Atgriez pi Dīva latvīšu tautu,/ Lai Tovam Gūdam Tāvzeme plauktu!” 15. augusts - Vissvētākās Jaunavas Marijas debesīs uzņemšanas svētki
13.	Mototrasei “Baltais Briedis” - 55
14.	Pirmajam Latvijas Valsts prezidentam Jānim Čakstem - 165
15.	„Nu taisneības, tautas un Dīva Nivīns mani navaries šķierties!” Katoļu garīdzniekam, sabiedriskam darbiniekam, rakstniekam Francim Trasunam - 160
16.	„Iededziet svecīti logā, lai Latvijai spēku tā dot, Lai debesu Tēva svētība pār tautu uz zemi šo nāk!” - Latvijas Republikas dibināšanai - 106
17.	„Nāk Ziemassvētki no sniegota sila Un baltu mieru pār pasauli klāj”.

- **Sadarbība novadpētniecības jomā**

Aktuāla ir iedzīvotāju iesaiste novadpētniecības resursu veidošanā (dalīties ar fotogrāfijām un citām vēstures liecībām, dzīvesstāstu, atmiņu dokumentēšana).

- **Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi**

Galvenās problēmas: autortiesību ierobežojumi, ticamība informācijas avotam, cilvēkresursi. Cilvēki kļuvuši savrupāki, labprāt neatsaucas aicinājumiem iesaistīties novadpētniecības darbā, savu materiālu piedāvāšanā. Nozīmīgu darbu šajā jomā veic Viļakas muzejs.

- **Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības**

Pārskata periodā netika iegūts vēlams apjoms atmiņu stāstu, fotogrāfiju, materiālu. Būtiski novērtēt kultūras un vēstures mantojumu, to saglabāt nākamajām paaudzēm. Svarīgi, ka iedzīvotāji var palīdzēt aizpildīt trūkstošos datus bibliotēku novadpētniecības krājumos, jo par daudziem notikumiem dokumentālas informācijas nav. Jāuzrunā vairāk vecākās paaudzes cilvēku, lai viņi dalītos savās atmiņās. Nozīmīga ir arī pašas bibliotēkas darba dokumentēšana, ko arī veicam.

Bibliotēkas novadpētniecības resursus ievietot savā tīmekļa vietnē, bet informāciju par to publicēt arī sociālajos medijos, no kurienes interesenti tiktu aizvērzi uz tīmekļa vietni.

9. Projekti

Pārskata periodā Viļakas novada bibliotēkā netika izstrādāti projekti.

10. Publicitāte

- **Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem**

Bibliotēka darba aktivitātes tiek atspoguļotas laikrakstā “Vaduguns”, interneta vietnēs – Viļakas mājaslapā www.vilaka.lv, bibliotēkas mājaslapā www.bibliotekas/vilaka, <https://www.facebook.com/vilakasbiblioteka>. Tur pieejama arī informācija par bibliotēkas pakalpojumiem.

Katram pasākumam tiek veidota afiša, kuru ievietojam minētajās mājaslapās, sociālajos tīklos, drukātā formātā bibliotēkas ziņojumu stendā. Jaunie lietotāji par bibliotēkas pakalpojumiem tiek informēti mutiski. Lasītāju klubiņa “Mantinieces” dalībniecēm par gaidāmo tikšanos tiek ziņots īsziņās vai telefonsarunā.

Viļakas bibliotēkas aktivitātes 2024. gadā tika atspoguļotas Ziemeļlatgales laikrakstā “Vaduguns”.

- **Bibliotēkas informācija tīmeklī:**

Viļakas bibliotēkas mājaslapa dod iespēju ātrai komunikācijai ar bibliotēkas lietotājiem un citiem interesentiem. Ziņas ievietotas 8 lapās.

Virtuālo viesu apmeklējums bibliotēkas mājaslapā 2024. gadā – 521. *Facebook* lapā – 15346 skatījumi. Saturvienību skaits *Facebook* lapā 28, mājaslapā – 20.

- **Veismīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi**

21. februārī tiek atzīmēta Starptautiskā dzimtās valodas diena. Šis datums labi iederējās, lai nosvinētu literātu biedrības “Viļakas Pegazs” 15 gadu jubileju. Viļakas bibliotēkas zālē pulcējās literāti: Santa Mežābele, Vilis Bukšs, Rutta Jeromāne, Aussalīts (Pēteris Boldāns), Ilze Keiša, Ilze

Šaicāne, Ilga Bukovska un domubiedri. Galvenais pasākuma akcents – Santas Mežābeles (Antoņinas Ločmeles) jaunās grāmatas “Te tu ARĪ esi” atvēršana. Zālē varēja aplūkot “Viļakas Pegaza” dalībnieku literāro devumu un svarīgāko notikumu afišas.

Vairāk foto:

Literātu biedrības “Viļakas Pegazs” dalībnieki Viļakas bibliotēkā tikās 13.septembrī pasākumā “Dzeja dejo cauri gadalaikiem”. Skanēja dzeja par dabu dažādos gadalaikos. Klātesošajiem tika dots interesants uzdevums - saklausīt un uzskaitīt dabas tēlus dzirdētajās vārmās. Kopējais to skaits bija vairāk kā divi simti. Ilze Keiša saņēma Atzinības rakstu un mazu zirdziņa figūriņu - kā Pegaza balvu par bagāto literāro klāstu un latgaliešu valodas popularizēšanu.

22. maijā Viļakas bibliotēkā pulcējās interešu klubiņa "Mantinieces" dalībnieces. Šoreiz ar gluži praktisku nolūku - apmainīties ar puķu vai dārzeņu stādiem. Pēc veiksmīga un izzinoša maiņas procesa turpinājās gan jautras, gan nopietnas sarunas pie pašu sarūpētā cienasta. Sirsnīga tikšanās bija gada nogalē – 27. decembrī, Pārrunājām aizejošā gada aktualitātes. Aplūkojām prezentāciju par kalendāriem dažādos laikos.

11. jūnijā bibliotēkā ciemojās novadniece Maruta Dārzniece un pastāstīja par veselīga uztura nozīmi cilvēka organismam, par Omega-3 taukskābes nepietiekamību un sekām. Informēja par Zinzino produktiem un to iegādes iespējām.

- **Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi**

Par visām bibliotēkas aktivitātēm savlaicīgi tiek sniegta informācija bibliotēkas un Viļakas mājaslapās, sociālajos medijos. Svarīgāko pārpublicē informatīvajā izdevumā “Balvu Novada Ziņas”. Bibliotēkas lapā Facebook vietnē cenšamies atspoguļot aktualitātes, ziņojumus, informāciju par jubilāriem – novadniekiem. Kopš esam Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienība un piederam Balvu novadam, mūsu publicēšanās iespējas ir mazinājušās novada izdevuma informācijas apjoma dēļ.

Veicot publicitātes darbu, cenšamies ievērot Datu aizsardzības prasības. Pasākuma auditorija par to tiek informēta, pretenzijas nav bijušas.

Tabula “Sociālo tīklu saturvienību skaits”

	Saturvienību skaits
	2024
Facebook	28
Instagram	
TikTok	
YouTube	
X	

11. Sadarbības tīkla raksturojums

- **Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām:**
 - ✓ Viļakas pilsētas pārvalde - bibliotēkas darba atspoguļošana mājaslapā
 - ✓ Viļakas kultūras nams – kopīgi organizēti tematiski pasākumi.

- **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes:**

- ✓ Lasītāju interešu klubīš “Mantinieces” – tematisku pasākumu organizēšana bibliotēkā.
- ✓ Literātu biedrība “Viļakas Pegazs” – kopīgi pasākumi bibliotēkas telpās, grāmatu atklāšanas svētki. Dzejas dienu pasākums, literātu tikšanās februārī.

- **Bibliotēkas interešu aizstāvības darbs**

Viļakas bibliotēka ir Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienība. Mūsu intereses Balvu novada domē pārstāv Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule.

Sandra Dvinska,
Viļakas bibliotēkas vadītāja
2025.gada 20. janvārī

PIELIKUMI

1. PIELIKUMS

Profesionālās pilnveides pasākumu apmeklējums

Nr. p. k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs/i	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē, vai attālināti
1.	31.01. 2024.		Balvu Centrālā bibliotēka	“Prāvesta Alberta Budžes piemiņai veltīti novadpētniecības lasījumi III”	3	attālināti
2.	15.02. 2024.		LNB	„Kā panākt dubultjaudu lasītveicināšanai?”	3	attālināti
3.	28.02. 2024.		LNB Bibliotēku attīstības centrs	„Mākslīgais intelekts un medijpratība: iespējas un izaicinājumi”	4	attālināti
4.	26.03. 2024.	Balvu muiža	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu novada publisko bibliotēku darbinieku seminārs	3	klātienē
5.	31.05. 2024.	Balvu novads	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu novada publisko bibliotēku izbraukuma seminārs	5	klātienē
6.	28.11. 2024.	Balvu CB	Balvu Centrālā bibliotēka	„Grāmatniecība, lasīšanas paradumi un to kultivēšana Ziemeļlatgalē”	4	klātienē

2. PIELIKUMS

Literatūras izstādes 2024. gadā abonementā

Nr. p. k	Nosaukums	Īss apraksts
1.	„Ceļš – jauna gada sākums”	Vārds „ceļš” grāmatu nosaukumos
2.	„Par vietām, kur sirdis silst”	Dz. Žuravskai - 85
3.	„Sirsnīgās emocijas M. Stārastes ilustrācijās”	Margaritai Stārastei - 110
4.	„Meitene ar grūtsirdīgajām acīm”	Austrai Skujiņai - 115
5.	„Onkulis, kurš raksta par bērniem”	Ēriham Kestneram - 125
6.	Dzīve kā ceļš uz „saulaino tāli”	Vilim Plūdonim - 150
7.	„Ar Dieva dzirksti rakstītā dzeja”	Bronislavai Martuževai - 100
8.	“Pavasara atmoda dabā”	
9.	„Pretrunīgā personība un literārais devums”	Vilim Lācim - 120
10.	„Mātes sirds – karsta asins lāse gadu baltumā”	Mātes diena
11.	„...ar patieso Latgales cilvēka dvēseli”	Jānim Klīdzējam - 110
12.	„Man patīk rakstīt!”	Mārai Cielēnai - 70
13.	“Izlasi vasaras brīvdienās”	
14.	„Daudzšķautņainie pāraudzināšanas samezglojumi gaišā caurredzībā”	Andrejam Dripem - 95
15.	“Dzejā es jūtos vislabāk...”	Anna Rancānei – 65
16.	Vēstures gaitā paliekošu un populāru dzejas rindu autoram Jānim Peteram - 85	
17.	“Nevajag cilvēkam spīguļu. Vajag mīluma. Mīluma!”	Jānim Baltvilkam - 80
18.	„Sasmaržot dzīvi”	Dacei Rukšānei-Ščipčinskai - 55
19.	„Latviešu teātra leģenda, simbols un karaliene”	Vijai Artmanei - 95
20.	Grāmatas, kuru nosaukumā ir vārds „rudens”	
21.	“Dzīves un valodas saskaņa”	Norai Ikstenai - 55
22.	“Kāpēc vairot sāpes? Lai vairojas labāk prieks!”	Kārlim Skalbem – 145
23.	“Tas ir mans liktenis”	Gleznotājai Maijai Tabakai - 85
24.	„Bez mīlestības nevaru nekā!”	Leonam Briedim - 75
25.	„Sagaidot plaukstošo gaismu ceļā uz Ziemassvētkiem”	

3. PIELIKUMS

Tematiski pasākumi un tikšanās Viļakas bibliotēkā 2024. gadā

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums, apraksts	Laiks
1.	Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra Balvu filiāles dalībnieku darbu izstāde	janvāris
2.	Literātu tikšanās. “Viļakas Pegazam”- 15 “Vārda ceļojums 15 gados”	21. februāris
3.	Lasītāju klubiņa “Mantinieces” dalībnieču tikšanās: “Redzīgā sievietes sirds”	7. marts
4.	Viļakas PII “Namiņš” sagatavošanas grupas “Kāpēcīši” audzēkņi	25. aprīlis
5.	Lasītāju klubiņa “Mantinieces” dalībnieču tikšanās. (stādu maiņa)	22. maijs
6.	Tikšanās ar novadnieci Marutu Dārznieci. Pareizs uzturs, Omega-3 nozīme organismā.	12. jūnijs
7.	Dzejas dienu pasākums „Dzeja dejo cauri gadalaikiem”. Tikšanās ar literātu biedrības “Viļakas Pegazs” dalībniekiem.	13. septembris
8.	Viļņa Reguta foto izstāde „Nezaudē spēju brīnīties!”	septembris
9.	Lasītāju klubiņa „Mantinieces” dalībnieču tikšanās ar V. Regutu.	1. oktobris
10.	Lasītāju klubiņa “Mantinieces” tikšanās gada nogalē. „Kalendāri gadu gaitā”	27. decembris